

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Hradec Králové

Inspekční zpráva

Gymnázium a Obchodní akademie, Jaroměř, Lužická 423

Adresa: Lužická 423, 551 23 Jaroměř

Identifikátor školy: 600 012 123

Zřizovatel: MŠMT ČR, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1 - Malá Strana

Školský úřad Náchod, Kladská 1092, 547 01 Náchod

Termín konání orientační inspekce: 20. - 24. březen 2000

Čj.	093 223/00-3018
Signatura	oi3zt202

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Gymnázium a Obchodní akademie Jaroměř patří mezi kombinována školská zařízení. Ve 12 třídách je realizován vzdělávací program 79-41-K/001 (79-02-5/00) Gymnázium se čtyřletým nebo víceletým studijním cyklem a všeobecným zaměřením. Vzdělávací program 63-41-M/004 (63-17-6) Obchodní akademie je čtyřletý a v době inspekce tento obor studovali žáci čtyř tříd. Pro kvalitní plnění deklarovaných záměrů v oblasti výchovně vzdělávací práce má škola vytvořeny potřebné materiální, prostorové i personální podmínky. Ve škole je dostatečný počet kmenových i odborných učeben, laboratoří, dále prostorná aula, tělocvična a hřiště. Všichni pedagogové mají k dispozici kabinety a společnou sborovnu.. Žáci i učitelé mohou využívat žakovskou i učitelskou knihovnu.

Pedagogický sbor tvoří celkem 46 pracovníků, z toho je 32 žen. Osm učitelů je externích.

Přehled vyučovaných studijních oborů udává následující tabulka:

Kód oboru	Název	Čj. a datum schválení učebních dokumentů	Délka studia
79-41-K/001 (79-02-5/00)	Gymnázium	20 594/99-22, 5. 5. 1999	8
79-41-K/001 (79-02-5/00)	Gymnázium	25 049/95-21-23, 14.11.1995	7
79-41-K/001 (79-02-5/00)	Gymnázium - 1. ročník	20 594/99-22, 5. 5. 1999	4
79-41-K/001 (79-02-5/00)	Gymnázium - 2. a 3. ročník	25 049/95-21-23, 14.11.1995	4
63-41-M/004 (63-17-6/00)	Obchodní akademie	14 073/93-23, 25. 3. 1993	4

Poznámka: kódy v závorkách jsou uvedeny podle JKOV.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

V rámci orientační inspekce bylo provedeno celkem 50 hospitačních návštěv 54 v hodinách teoretické výuky, seminářů a laboratorních cvičení povinných i volitelných předmětů. Sledovanými předměty byly český jazyk a literatura, cizí jazyky (angličtina, němčina, francouzština), matematika, informatika a výpočetní technika, fyzika a chemie (včetně seminářů a cvičení) a skupina odborných ekonomických předmětů.

Předměty jazykové a společenskovedné

Český jazyk a literatury

V rámci inspekční činnosti byla navštívena výuka jazyka českého a literatury jak ve třídách víceletého gymnázia, tak ve třídách čtyřletého gymnázia i ve třídách Obchodní akademie. Téměř všechny vyučující mají příslušné učební osnovy zpracovány do kompletních tematických plánů, ve kterých je v souladu s učebními osnovami zastoupena složka literární, jazyková, slohová a ve kterých je zajištěna kontinuita obsahu výuky mezi jednotlivými ročníky. V souladu s učebními plány probíhá výuka tři hodiny týdně, z nichž vždy jedna hodina je dělená a má charakter cvičení z jazyka a slohu, nebo literárního semináře. Výukové cíle hospitovaných

hodin byly vhodně stanoveny s ohledem na úroveň třídy, časové rozložení jednotlivých fází výuky tak, aby byl dostatek prostoru nejen pro výklad, ale i fixaci učiva i samostatnou práci.

Všechny vyučující mají odbornou a pedagogickou způsobilost a splňují podmínky kvalifikace. Při výuce využívají tradiční učebnice, slovníky, příručky, skripta, Pravidla, odborné časopisy, videokazety. Výukové počítačové programy českého jazyka a literatury nebyly dosud zakoupeny. Žáci mají k dispozici žákovskou knihovnu (6000 svazků) i učitelskou knihovnu (8500 svazků). Obě knihovny jsou doplňovány dle finančních možností školy.

Sledovaná výuka byla zaměřena na literární učivo, těžištěm této výuky byla četba, interpretace uměleckých textů a upevňování poznatků z literární teorie, historie, to vše v kontextu se sociálně kulturním prostředím dané doby. Žáci pohotově reagovali a byli schopni vysvětlit zápletku, příčinu i souvislost děje, pragmatickou stránku textu, rozpoznávali informace podstatné od vedlejších, v textu identifikovali gradaci, kontrast, porozuměli funkci dialogu i monologu v divadelních hrách kritického realismu. Ve vyšších ročnících dokázali vyjádřit své myšlenky i složitějšími souvětími. V nižších ročnících byli žáci méně aktivní, méně častěji se vyjadřovali. Více se žáky dařilo aktivizovat, motivovat referáty, které si sami připravili a které zprostředkovaly individuální čtenářský zážitek z děl probíraných autorů a uváděly do problematiky děje, charakteristiky postav. Žáci dostávali příležitost vyjádřit svůj názor na dílo a tento názor byl vyučujícími demokraticky tolerován. Žáci nebyli vesměs za své výkony klasifikováni, byli povzbuzováni do další práce slovním ohodnocením. Pro větší názornost byla výuka obohacena fotografickými soubory, ilustracemi, byla vedena věcně a odborně správně. Pozitivním přínosem výuky byla rovněž často prováděná zpětná vazba při výskytu chyb, a to v ústní či písemné podobě. Všechny vyučující měly kultivovaný projev, kterým dovedly žáky upoutat, vysvětlit nové učivo. Atmosféra hodin byla pracovní, po stránce organizačně velmi kvalitní a se zřetelem na probírané učivo vysoce efektivní.

Plánování a příprava výuky vzhledem k plnění učebních plánů a osnov, vypracovaných tematických plánů je hodnocena jako velmi dobrá. Personální podmínky jsou vynikající a projevují se rovněž v kvalitě navštívené výuky. Jako velmi dobré jsou hodnoceny podmínky materiální, psychohygienické a také formy, organizace a metody výuky. Jako dobrá je hodnocena oblast motivace a hodnocení a rovněž oblast interakce a komunikace. Celkově je hodnocena výuka českého jazyka a literatury jako velmi dobrá.

Cizí jazyky (anglický, německý, francouzský)

Hodnocení vychází z hospitací předmětů anglický jazyk, francouzský jazyk a německý jazyk, ze studia materiálně technické základny výuky, školních dokumentů a z rozhovorů s vyučujícími. Byly navštíveny vyučovací jednotky všech tří volitelných cizích jazyků, aby mohl být podán co nejobjektivnější pohled na výuku. Žáci mají možnost si zvolit jako volitelný jazyk anglický, francouzský, německý, anglickou i německou konverzaci. Nepovinně se vyučuje ruskému jazyku. Výuka probíhá v souladu s učebními plány i učebními osnovami. Vyučující se připravují na výuku dle učebních osnov, které rozpracovávají do tematických plánů. Ty jsou většinou zpracovány příliš formálně a neumožňují sledovat kontinuitu časovou i obsahovou daného učiva, neobsahují údaje o písemných kontrolních pracích, testech a jejich termínech.

Výuka příslušných jazyků je organizovaná vyučujícími, které splňují požadavky odborné, a s výjimkou jedné vyučující angličtiny, i pedagogické způsobilosti. Při výuce anglického jazyka v gymnáziu jsou používány vhodné učebnice, které zajišťují nácvik jazykových znalostí i řečových dovedností. Pro ekonomický směr je k dispozici odborná učebnici a řada odborných materiálů, slovníků, audio a videokazety. Německý jazyk se opírá o několik druhů učebnic, které podle dohody předmětové komise budou sjednoceny do ucelené řady tak, aby zajišťovaly

kontinuitu mezi jednotlivými stupni víceletého gymnázia a respektovaly rovněž specifiku výuky jazyka v ekonomickém směru. Francouzskému jazyku se učí dle ucelené řady jednoho typu učebnic, pro rozšíření výuky jsou využívány audiokazety, video kazety, odborné i populární časopisy, slovníky, reálie. Škola dosud nezakoupila výukové jazykové počítačové programy pro intenzivní nácvik jazykových struktur. Tím by se zefektivnila výuka zejména z hlediska časového. Žáci i učitelé mohou využívat ke studiu bohatý fond cizojazyčné literatury školní knihovny.

Výuka jazyků probíhala v kmenových učebnách a v jazykových učebnách, které jsou vybaveny moderní didaktickou technikou. Všechny vyučující mají k dispozici radiomagnetofon. Světelné, tepelné a prostorové podmínky z hlediska subjektivního jsou velmi dobré a splňují psychohygienické podmínky výuky.

Při výuce převládala metoda gramaticko-překladová, která byla uplatňována v závislosti na obsahu výuky zaměřené na procvičování gramatických struktur. Méně byla uplatňována při výuce metoda komunikativní, interaktivní při tvorbě dialogů, nebo při zpětnovazebném prověřování poslechových cvičení, či úvodních řečových aktivitách, které směřovaly do témat běžného společenského styku, frazeologie (zdraví, volný čas, oslavy) a i do maturitních témat (reálie Rakouska, České republiky). Rozsah komunikativních dovedností závisel na zkušenostech pedagogů a možnostech a schopnostech žáků. Ve francouzském jazyce sloužil poslech písně pro doplňování slovesných tvarů podmínkových souvětí. Při výuce všech jazyků byly dodržovány didaktické zásady posloupnosti a trvalosti nácvikem nového učiva formou samostatné práce, čímž docházelo účinně k podpoře aktivního učení. Tato podpora učení může být posílena rovněž aktivním shrnutím učiva žáky samými, což bylo při výuce realizováno jen zřídka.

Pozornost žáků byla usměrňována prostřednictvím vstupní i průběžné motivace (hudební ukázky z Pražského jara při interaktivní metodě zaměřené na kulturní život), využíváním nakopírovaného materiálu jako dalších zdrojů nových informací, prezentací fotografické dokumentace. Využití didaktické techniky bylo omezeno na aplikaci radiomagnetofonů.

Trvale jsou žáci motivováni možnostmi zúčastňovat se konverzačních soutěží (úspěchy žáků v jazyce německém, anglickém a francouzském), možnostmi zahraničních studijních pobytů a výměnných studijních cest do Německa a Anglie. Oblast motivace a hodnocení lze klasifikovat jednak velmi dobře, a to motivaci samu, na rozdíl od hodnocení, které nesloužilo jako motivační element, neboť žáci nebyli dostatečně povzbuzováni pochvalou a v době inspekce nebyli zkoušeni. Písemný projev žáků ve školních sešitech a v pracovních sešitech je kontrolován sporadicky. Předložené pololetní písemné práce z cizích jazyků splňovaly (pro třídy obchodní akademie jen částečně) kritéria požadavků Standardů, které jsou včleněny do nových učebních osnov. V komunikativních dovednostech žáků byly zaznamenány rozdíly jak mezi jednotlivci, tak mezi třídami, tyto dovednosti byly kvalitativně i kvantitativně lepší u žáků starších ročníků, vyučující se snažily prostřednictvím různých aktivit a metod rozvíjet v žácích smysl pro kooperaci a toleranci. Výuka ve všech třídách byla věcně správná a komunikace vyučujících jak verbální, tak neverbální byla nadstandardní.

Dle hodnotící stupnice je plánování a příprava výuky cizích jazyků vzhledem k rezervám hodnocena jako dobrá. Personální podmínky výuky jsou vynikající, všechny vyučující jsou plně kvalifikované pro danou výuku. Materiální podmínky, psychohygienické podmínky, organizace, formy a metody výuky jsou velmi dobré. Jako dobrá je hodnocena oblast motivace a hodnocení a také oblast interakce a komunikace. Celkově je hodnocena výuka cizích jazyků jako velmi dobrá.

Předměty ekonomické

V rámci inspekční činnosti byly navštíveny hodiny v povinných předmětech ekonomika, účetnictví a obchodní korespondence a ve volitelném předmětu bankovníctví a finance. Hospitace se uskutečnily u všech učitelek, které odborným předmětům v obchodní akademii vyučují.

Výuka ve všech odborných předmětech probíhá v souladu s platným učebním plánem a učebními osnovami pro obchodní akademie. Pro volitelný předmět má škola vypracovanou vlastní učební osnovu, avšak pouze formou tematického plánu učitelky. Tematické plány mají zpracovány všechny učitelky pro jednotlivé předměty. Plány vycházejí z učebních osnov. Obsáhlejší tematické celky nejsou vždy podrobněji rozpracovány, což může vést k obsahovým duplicitám ve výuce odborných ekonomických předmětů. Tyto duplicity byly ojedinele i při hospitacích pozorovány. Dílčí nedostatky se objevují především v rozplánování předmětu ekonomika, kde není vždy dodržena logická návaznost učiva.

Výuku obchodní korespondence zabezpečují čtyři učitelky, z nichž žádná nemá odbornou způsobilost pro tento předmět, dvě vyučující nemají ani způsobilost pedagogickou. Výuku ostatních odborných předmětů zajišťují dvě vyučující, z nichž jedna má odbornou i pedagogickou způsobilost, jedna způsobilost pouze pedagogickou. Přestože většině vyučujících chybí odborná způsobilost k výuce, měly všechny sledované hodiny dobrou odbornou úroveň.

Vyučování probíhá v běžně zařízených učebnách, které jsou pro výuku vyhovující. Pro výuku obchodní korespondence má škola k dispozici odbornou pracovnu, ve které jsou k dispozici elektronické psací stroje a počítače. Učebna je dále vybavena speciálním nábytkem, je odhlučněna a učitelé mohou používat k diktování žákům do sluchátek mikrofon. Vyučující mají k dispozici dostatek odborné literatury, ze které mohou čerpat při přípravě na vyučování.

Většina hodin měla jednoznačně vymezený cíl výuky. V jejich úvodu prováděly učitelky zpravidla se třídou frontální opakování. Možnosti dílčího hodnocení žáků při opakování nebylo využito. Pouze v jedné hodině proběhlo poměrně zdlouhavé ústní zkoušení.

K úvodní aktualizaci učiva a motivaci jsou často využívány ekonomické aktuality, které žákům přednese vyučující, a o nichž následně třída diskutuje. Nová látka je vysvětlována zpravidla za aktivní spolupráce se třídou, v řadě případů byli žáci vedeni k samostatnému vyvozování závěrů. Žáci jsou tím nejen aktivováni k samostatnému logickému myšlení, ale zároveň dochází i k rozvoji jejich komunikačních schopností. V jednom případě bylo v hodině použito k upevnění probrané látky i video. Zápis byl žákům většinou do sešitů diktován, v některých hodinách chyběl systematický zápis učitelky na tabuli. Činnostní charakter měly především hodiny obchodní korespondence a částečně i účetnictví, což je dáno i charakterem těchto předmětů. Navíc se třídy dělí ve všech hodinách obchodní korespondence a části hodin účetnictví na skupiny. Z organizačních důvodů není dělení pouze části hodin účetnictví (vždy dvě ze tří nebo čtyř hodin týdně dotace) zcela vhodné. Učebnice jsou používány v předmětech obchodní korespondence a účetnictví.

Závěrečné shrnutí látky prováděly zpravidla velmi stručně vyučující samy, případně za částečné spolupráce se žáky.

Z klasifikačních záznamů učitelek vyplývá, že mají k hodnocení žáků na vysvědčení dostatek známek, ale většinou se jedná o písemné zkoušení žáků. Ústně jsou žáci zkoušeni, v souladu s vnitřním klasifikačním řádem školy, zpravidla pouze jen jednou za pololetí. Chybí i častější kontrola písemností, které žáci zpracovávají v hodinách obchodní korespondence. Jen ojedinele bylo v hodinách využito dílčího průběžného hodnocení žáků.

Plánování a příprava výuky odborných ekonomických předmětů, stejně jako personální a materiální podmínky pro výuku jsou ve škole na dobré úrovni. Psychohygienické

podmínky výuky jsou velmi dobré. Organizace, formy a metody výuky, motivace a hodnocení jsou hodnoceny jako dobré, interakce a komunikace je velmi dobrá. Celkově má výuka odborných ekonomických předmětů dobrou úroveň.

Předměty přírodovědné

Matematika

Během inspekce byly uskutečněny hospitace u šesti učitelů matematiky ve třídách čtyřletého a osmiletého gymnázia i ve třídách obchodní akademie. Jeden ze sedmi vyučujících, kteří ve školním roce 1999/2000 zajišťují výuku matematiky, nebyl v době inspekce ve škole z důvodu nemoci přítomen. Učební plány školy respektují u jednotlivých studijních oborů povolené úpravy obecných učebních plánů, matematika je oproti těmto učebním plánům s vymezenou minimální dotací předmětu částečně posílena v některých ročnících obchodní akademie i gymnázia. Cvičení probíhají podle týdenní hodinové dotace v dělených třídách v jedné či dvou hodinách týdně, výjimku tvoří čtvrtý ročník obchodní akademie, kde výuka dvou hodin týdně probíhá v nedělené třídě. Tematické plány jsou jednotně přehledně zpracovány pro všechny studijní obory a ročníky, na základě diskuse nad nimi do nich byly zařazeny i některé doporučené rozšiřující tematické celky (komplexní čísla, analytická geometrie v prostoru ap.). Tematický celek diferenciální a integrální počet je jako rozšiřující tematický celek zařazen pouze do tematického plánu víceletého studia (týdenní hodinová dotace je v posledních čtyřech ročnících víceletého gymnázia stejná jako u gymnázia čtyřletého), přesto je obsahem maturitní zkoušky. Volitelný předmět seminář z matematiky je zařazen do třetího a čtvrtého ročníku (popř. septimy a oktávy), jeho náplň dle předloženého tematického plánu je však pro žáky víceletých gymnázií z výše uvedených důvodů částečně duplicitní (diferenciální a integrální počet). Na plánování výuky matematiky se podílí předmětová komise matematiky, fyziky a informatiky, která se zabývá rozvržením učiva do ročníků, sjednocením požadavků jednotlivých učitelů na žáky při výuce konkrétních tematických celků, účastí žáků v matematických soutěžích ap. Zápisy z těchto schůzek nebyly předloženy, předcházející zjištění vyplývají z pohovoru s předsedou této komise. Plánování konkrétních sledovaných hodin bylo v souladu s požadavky na návaznost učiva, jeho obtížnost a praktickou aplikaci. Probíraná látka ve volitelném předmětu byla výraznou nadstavbou učiva základního.

Personální podmínky výuky matematiky jsou vynikající, neboť všichni učitelé mají odbornou a pedagogickou způsobilost pro výuku tohoto předmětu ve střední škole. Tento fakt výrazně pozitivně ovlivňuje celkovou úroveň výuky. Ta probíhala pouze v prostorných kmenových učebnách bez motivační výzdoby směřující k matematice, odborná učebna matematiky ve škole není. Pomůcky pro matematiku jsou dostačující, jedná se o modely těles, rýsovací potřeby, tematické folie ke zpětnému projektoru koupené i připravené učiteli, kalkulačky, učebnice a sbírky příkladů. K dispozici mají učitelé i přenosný zpětný projektor, lze využít i výukové programy v učebně výpočetní techniky. Odborná literatura je v kabinetech učitelů, průběžně se sleduje na knižním trhu a dokupuje, po dohodě si ji mohou zapůjčit i žáci. Z odborných časopisů jsou ve škole odebírány Matematika, fyzika, informatika, Rozhledy matematicko fyzikální. Žáci mají všechna starší čísla těchto časopisů k dispozici ve studovně. Žáci nižších tříd víceletého gymnázia používají učebnice pro základní školy schválené MŠMT ČR, v kvartě i učebnici pro první ročník gymnázií. Žáci vyšších tříd víceletého gymnázia, čtyřletého gymnázia a obchodní akademie mají vhodné učebnice, v některých třídách také školou zapůjčené sbírky úloh. Učitelé matematiky zpracovali brožuru s typovými příklady pro přijímací zkoušky a nabízejí ji při dnech otevřených dveří zájemcům o budoucí studium v této

škole. Zařazení hodin matematiky do rozvrhu respektuje psychohygienické požadavky kladené na podmínky výuky tohoto předmětu.

Výuka ve všech sledovaných hodinách měla frontální charakter, časová struktura těchto hodin umožňovala dostatek prostoru pro samostatnou práci žáků ve všech jejich fázích. V rámci organizace hodin byl respektován věk žáků, jejich stávající znalosti i přiměřená obtížnost učiva. V úvodní části sledovaných hodin nebyl věnován dostatek času podrobnému seznámení s cílem vyučovací jednotky a s obsahem probíraného učiva. Individuální přístup učitelů k žákům byl uplatňován ve všech hodinách, průběžná zpětnovazebná kontrola chápání učiva ovlivňovala tempo výkladu i množství propočítaných příkladů při opakování a procvičování učiva. Veškeré matematické vztahy byly se žáky postupně logicky odvozovány na základě vhodně pokládaných problémových otázek. Učitelé se snažili zaktivizovat všechny žáky ve třídě využitím dialogické metody a diskuse nad zadaným matematickým problémem. Učivo bylo prezentováno věcně a odborně správně, drobné nepřesnosti se vyskytly v písemném projevu žáků i učitelů na tabuli. V rámci mezipředmětových vztahů (fyzika) byly teoretické poznatky vhodně aplikovány na konkrétních příkladech z praxe. V průběhu některých hodin docházelo k částečnému shrnutí učiva a jeho systemizaci. Ta byla potvrzena i kontrolou žákovských sešitů. Učitelé několikrát slovně upozornili na alternativní formy zápisů nebo řešení příkladů se zdůrazněním jejich odlišné obtížnosti. Tato alternativní řešení již nebyla vzájemně konfrontována a diskutována v konkrétní podobě. Při práci u tabule nebyl vyžadován ze strany učitelů slovní projev žáků. V hodinách byl kladen důraz na rozvoj logického myšlení při vyhledávání matematických souvislostí, na důslednost a přesnost při diskusi o počtu správných řešení a podmínkách řešitelnosti, na pochopení matematických vztahů, nikoliv na jejich pouhé zapamatování. Několikrát byla efektivně využita práce s chybou pro další upevnění učiva. V hodinách bylo pozorováno minimální využití učebnic a sbírek, didaktická technika nebyla využita ani jednou. Často dostali žáci k dispozici pracovní materiály s předtištěnými příklady pro společné procvičování či prověřování učiva. Učitelé se jen v malé míře soustředili na závěrečné shrnutí učiva, na zdůraznění základních poznatků a jejich využitelnosti. Často chybělo zhodnocení splnění cíle vyučovací jednotky.

Klasifikaci individuálního zkoušení vždy předcházelo zhodnocení výkonu žáka a její zdůvodnění. Čtvrtletní práce byly ve všech třídách realizovány, v minimálním časovém rozpětí analyzovány a opraveny. Hodnotící systém je u každého učitele odlišný (bodový systém, úspěšnost žáka v procentech, známkování jednotlivých příkladů), každý z nich se však snaží o maximální objektivnost hodnocení důslednou kontrolou. Počet známek, které byly podkladem pro pololetní klasifikaci, byl dostatečný, známky jsou vždy výsledkem ústního i písemného prověřování znalostí. Velmi často mají motivační charakter, neboť jsou získané za rychlé a správné výpočty a aktivní přístup k výuce. Počet známek pro druhé pololetí odpovídá časovému průběhu školního roku. Vysoce motivační je pro žáky sledování jejich úspěšnosti v procentech v průběhu celého školního roku, které realizuje jeden z učitelů. Důsledná kontrola domácích úkolů byla zaznamenána u jedné vyučující. Dalšími motivačními prvky sledovanými při výuce byly pochvala, aplikování probraného učiva v příkladech a vhodně kladené problémové otázky vedoucí k novému objevování. Podpora účasti žáků na různých matematických soutěžích (Klokán, matematická olympiáda) může být motivací pro získání kladného vztahu k tomuto předmětu.

Atmosféra v hodinách byla založena na oboustranné důvěře a respektování mezi vyučujícími a žáky. Ti se neostýchali klást směrem k učitelům dotazy týkající se probíraného učiva, upozorňovali na chybná, ale i svoje alternativní řešení. Jejich slovní projev však nebyl při hodinách ze strany učitelů podporován vyžadováním popisů matematických operací a postupů řešení u tabule, někdy sami vyučující v této činnosti zastupovali žáky. Otázky směřované

k žákům byly formulovány tak, že napomáhaly pochopení učiva. Slovní projev všech vyučujících byl hlasitý, srozumitelný a respektoval přesné matematické vyjadřování.

Plánování a příprava výuky jsou na velmi dobré úrovni, materiálně technické zázemí a psychohygienické podmínky jsou dobré, personální podmínky jsou vynikající, organizace, metody a formy práce jsou velmi dobré, hodnocení a motivace jsou velmi dobré, komunikace a interakce jsou na dobré úrovni. Celkově je úroveň výuky matematiky hodnocena jako velmi dobrá.

Předměty výpočetní techniky

Během inspekce byla sledována výuka těchto předmětů (informatika a výpočetní technika v gymnáziu a výpočetní technika v obchodní akademii) u všech vyučujících (7) ve třídách víceletého, čtyřletého gymnázia a v obchodní akademii. Porovnáním obecných učebních plánů s aktuálním upraveným učebním plánem školy pro školní rok 1999/2000 lze konstatovat, že je posílena povinná týdenní hodinová dotace v některých ročnících gymnázia tak, že je zajištěna návaznost výuky tohoto povinného předmětu na volitelné předměty programování (programování v Turbo Pascalu) ve třetím a čtvrtém ročníku čtyřletého gymnázia, popř. v septimě a oktávě víceletého gymnázia. Dále je zařazena do nabídky volitelných předmětů informatika a výpočetní technika ve čtvrtém ročníku čtyřletého gymnázia, popř. v oktávě víceletého gymnázia (uživatelské programy). V obchodní akademii je výuka výpočetní techniky zařazena do prvních tří ročníků. Třídy jsou děleny při výuce na poloviny. Inspekce kladně hodnotí fakt, že toto dělení probíhá na základě zjištěné úrovně žáků na méně a více pokročilé, čímž se zefektivňuje výuka. Tematické plány jsou zpracovány jednotně pro všechny třídy, jejich obsahová struktura je v souladu s učebními osnovami a přihlíží k podmínkám školy. Výukové cíle v nich stanovené jsou v souladu se standardem vzdělání v této oblasti. Skupiny více pokročilých žáků jsou s učivem jednotlivých tematických celků seznamování daleko podrobněji, popř. je zařazováno do jejich výuky rozšiřující učivo. Plánování částečně vychází i z podnětů předmětové komise, která zpracovává tematické plány, plánuje další vzdělávání učitelů, vzájemné hospitace učitelů stejného ročníku a zvažuje postupnou aktualizaci software. Příprava všech vyučujících na výuku byla pečlivá po stránce teoretické i praktické.

Personální zajištění je z hlediska odborné a pedagogické způsobilosti na dobré úrovni, všichni učitelé mají pouze pedagogickou, nikoliv však odbornou způsobilost. Vzhledem k rozdělení výuky v jednotlivých ročnících, které respektuje odbornou fundovanost vyučujících pro práci v konkrétních programech, a vzhledem ke kontinuálnímu dalšímu vzdělávání učitelů v této oblasti (kurzy na nové verze programů, samostudium z manuálů, kurz pro práci s internetem ap.) není úroveň výuky těchto předmětů absencí odborné způsobilosti vyučujících snížena. K výuce informatiky a výpočetní techniky slouží dvě učebny, které jsou využívány i pro výuku dalších předmětů. V obou učebnách je po deseti počítačích různé úrovně (AMD K5, 486 DX4) propojených v síti a několik síťových tiskáren. Pevná internetová linka umožňuje využívat internet při výuce, a po zaplacení velmi výhodného poplatku také v době mimo vyučování. Ze software je při výuce využíván Corel Word Perfekt doplněný programy Paradox a Quattro Pro, dále Turbo Pascal, Famulus, uvažuje se o koupi MS Office 97. Potřebná odborná literatura je učitelům i žákům k dispozici v kabinetě výpočetní techniky. Učebnice mají žáci doporučené dle využívaného software (uživatelská příručka Word Perfekt Suite). Z odborných časopisů je ve škole odebírán PC World, PC Magazín, CHIP, Matematika, fyzika, informatika.

V úvodu všech hodin byli žáci podrobně seznámeni s jejich cílem a obsahem, následovalo opakování i shrnutí probraného učiva se zdůrazněním návaznosti na procvičování či výklad učiva nového. Hodiny měly činnostní charakter, učitelé vhodně doplňovali praktickou výuku teoretickými poznatky v přiměřeném rozsahu, popř. teoretické poznatky se žáky bezprostředně

aplikovali v praxi při práci s počítači. Teoretické učivo bylo přehledně zapisováno na tabuli, žáci si dělali poznámky do svých sešitů. Pozitivem všech sledovaných hodin byl individuální přístup učitelů k žákům. Organizace výuky umožňovala žákům plnit zadané úkoly svým tempem a v některých hodinách respektovala i vlastní tvůrčí pojetí práce. Fungující zpětná vazba v rámci průběžné kontroly práce žáků vedla učitele k novému trpělivému vysvětlování praktických postupů, popř. k částečnému shrnutí učiva a zdůraznění často se opakujících praktických chyb. Ve výuce byly několikrát využity pracovní materiály se zadanými úkoly. Organizační pokyny i způsob vysvětlování nového učiva byly srozumitelné, jasné a přesné. Negativem při posuzování celkové efektivity hodin byla práce dvou až tří dvojic žáků ve skupině vždy u jednoho počítače. Ojedinele někteří žáci nepracovali souběžně s pokyny učitele a vyvíjeli vlastní aktivity při práci s počítačem. Ve výuce byla podporována kooperace při práci ve dvojicích a při vzájemné pomoci žáků iniciované učiteli. Software využívaný při výuce a teorie předkládaná žákům korespondovaly s tematickými plány učitelů i se současnými vývojovými trendy v této oblasti. Všechny hodiny byly efektivně využity ve prospěch teoretického, ale hlavně praktického poznávání žáků.

Motivační výzdoba obou učeben nebyla prakticky žádná, přestože informačních i propagačních materiálů v této oblasti je velké množství. Motivačními prvky pozorovanými během výuky byly pochvala, zajímavě formulované úkoly, učivo související se studijním zaměřením žáků, podpora a realizace vlastní tvořivosti. Motivací pro získání kladného vztahu k výuce těchto předmětů a pochopení důležitosti znalostí v této oblasti při získávání informací je i možnost práce s internetem. Všichni vyučující měli dostatečný počet známek za první, ale i druhé pololetí školního roku. Znamky byly výsledkem prověřování praktických dovedností, teoretických znalostí, někdy i ohodnocení přednesených odborných referátů. Klasifikace praktických činností prováděná v průběhu výuky byla vždy zdůvodněná na základě předem daných kritérií. V závěru některých hodin vyučující provedli i celkové zhodnocení práce žáků i úrovně jejich znalostí.

Pracovní atmosféra ve sledovaných hodinách byla charakterizována hezkým přátelským vztahem vyučujících k žákům, který podporoval nenásilnou oboustrannou komunikaci. Ta vytvářela prostor pro diskusi, na základě které docházelo k opravování chybných praktických postupů a získávání dalších informací souvisejících s probíraným učivem.

Plánování a příprava výuky jsou hodnoceny jako vynikající, personální jako dobré psychohygienické a materiální podmínky jsou velmi dobré, organizace, metody a formy práce jsou hodnoceny jako velmi dobré, motivace a hodnocení žáků má velmi dobrou úroveň, interakce a komunikace jsou hodnoceny stupněm velmi dobrý. Celkově je úroveň výuky předmětů výpočetní techniky hodnocena jako velmi dobrá.

Fyzika a chemie

Posouzení úrovně výuky fyziky a chemie bylo provedeno na základě hospitací v hodinách teoretické výuky a laboratorních cvičení.

Výuka obou předmětů na obou typech škol probíhá podle platných učebních dokumentů. Pozitivně lze hodnotit posílení týdenní hodinové dotace fyziky i chemie pro gymnaziální studium. To umožňuje zařazení pravidelných laboratorních cvičení z těchto předmětů do týdenního rozvrhu hodin. Kromě toho jsou semináře a cvičení z fyziky a chemie nabízeny jako volitelné předměty žákům předposledního a posledního ročníku studia na gymnáziu.

Tematické plány jsou obsahově v souladu s platnými osnovami. Pro výuku fyziky jsou tyto plány zpracovány předmětovou komisí, jsou jednotné. Členění jednotlivých tematických celků je přehledné a je doplněno časovými údaji o plnění. Počet laboratorních cvičení ani jejich náměty nejsou uvedeny. Závažnou chybou při plánování učiva fyziky je zařazení některých

témat povinného učiva, např. optika, speciální teorie relativity, fyzika mikrosvěta, jaderná fyzika a další, jako učivo volitelného předmětu fyzika v posledním ročníku gymnázia (oktáva). S předepsaným povinným učivem se tak seznámí pouze ta část žáků posledního ročníku, která si tento předmět zvolila. *Nedodržení povinného obsahu učiva platných osnov pro všechny žáky je porušením § 39 odst. 1 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních a středních škol, ve znění pozdějších předpisů.*

Tematické plány pro výuku chemie jsou vypracovány vyučujícími individuálně. Jejich úroveň je rozdílná, liší se členěním témat a celkovou úrovní zpracování. Nejsou uvedeny rovněž náměty laboratorních cvičení.

Náplň učiva seminářů a cvičení je dobře promyšlena, učivo je časově rovnoměrně strukturováno, poměr teoretické výuky i praktických cvičení je přiměřený a vyrovnaný. Obsahově se tematické celky zaměřují na rozšiřování základního učiva, procvičování a opakování látky a na provádění praktických úloh. Tematické plány jsou po formální i obsahové stránce bez závad.

Vyučující fyziky a chemie mají požadovanou odbornou i pedagogickou způsobilost. Materiální i prostorové podmínky výuky jsou na velmi dobré úrovni. Fyzikální i chemické sbírky obsahují dostatečný počet starších i moderních učebních pomůcek, chemikálii, skla a laboratorního nádobí. Výuka probíhá v odborných učebnách, vybavených funkční didaktickou technikou. Laboratorní cvičení se konají ve vhodně a účelně vybavených laboratořích. Všechny výukové prostory jsou dostatečně prostorné, vnitřní úprava učeben i laboratoří odpovídá účelu a zaměření výuky. Žáci používají platné učebnice fyziky i chemie, nejčastěji pro domácí přípravu.

Průběh většiny sledovaných hodin teoretické výuky měl klasickou stavbu. Cílem úvodního opakování nebo individuálního zkoušení žáků bylo zopakování probraného učiva a zároveň motivace a navázání na učivo nové. Tato fáze byla časově přiměřená a závislá na cílech a úkolech hodiny. Otázky kladené vyučujícími byly konkrétní, věcné, zaměřené na pochopení učiva, vyžadující logické myšlení a znalost základních pojmů. Žáci odpovídali a reagovali správně, v probíraném učivu se dobře orientovali. Jejich odpovědi však byly často velmi stručné, bez souvislejšího samostatného projevu. Hodnocení zkoušených žáků odpovídalo předvedeným výkonům a bylo objektivní.

Nová látka byla žákům sdělována nejčastěji formou výkladu. Přiměřeně volené tempo umožňovalo vyučujícím postupný a přehledný zápis základních bodů výkladu na tabuli, průběžnou oboustrannou komunikaci se žáky a zdůrazňování podstatných skutečností a jevů, jejich významu a souvislostí. Výuka byla názorná. Vhodně byly uplatněny různé učební pomůcky, funkčně a účelně byla využívána didaktická technika zejména lokální televizní okruh s videorekordérem a videokamerou. Pro některé jevy, zejména v chemii, mohl být zařazen jednoduchý pokus. Rozsah a náročnost probíraného učiva byly přiměřené sledovaným cílům, možnostem i schopnostem žáků. Nedostatkem některých hodin byla absence závěrečného shrnutí a zopakování nového učiva. Efektivita vyučovacích hodin fyziky byla celkově vyšší v důsledku lépe promyšlené struktury a uspořádání vlastního učiva a ucelenější stavby hodiny. Kromě toho ve výuce chemie nebylo dostatečně zdůrazňováno praktické využití probíraného učiva a ojediněle byly konstatovány dílčí nepřesnosti věcného a odborného rázu. Celkově malá pozornost ze strany vyučujících obou předmětů byla v průběhu hodiny věnována vytváření návyku a schopnosti samostatného souvislého a věcného slovního projevu žáků.

Dvouhodinové bloky laboratorních cvičení byly v teoretické i praktické části vyvážené. Žáci pracovali samostatně a cílevědomě. Úlohy byly časově i obsahově voleny optimálně, umožňovaly individuální přístup vyučujícího k žákům. Zápisy ze cvičení jsou zpracovávány formou protokolů.

Na základě provedených hospitací je plánování a příprava výuky fyziky hodnocena stupněm dobrý, plánování a příprava výuky chemie stupněm velmi dobrý. Personální a materiální podmínky výuky jsou pro oba předměty vynikající, psychohygienické podmínky mají velmi dobrou úroveň. Organizace, formy a metody výuky ve fyzice jsou hodnoceny jako velmi dobré, v chemii jako dobré. Motivace a hodnocení ve výuce fyziky jsou hodnoceny stupněm velmi dobrý, ve výuce chemie stupněm dobrý. Interakce a komunikace ve výuce fyziky je velmi dobrá, v chemii dobrá. Celkově je úroveň výuky fyziky hodnocená stupněm velmi dobrý, úroveň výuky chemie stupněm dobrý.

Hodnocení kvality vzdělávání

Výchovně vzdělávací činnost školy probíhá podle platných učebních dokumentů. Učivo jednotlivých předmětů je promyšleně strukturováno v tematických plánech, uvážlivě a cílevědomě je zařazováno osnovami doporučené učivo. Je respektována a zachovávána návaznost učiva mezi jednotlivými ročníky. Dílčím nedostatkem je chybné rozvržení povinného učiva fyziky.

Pro zajištění výuky v plném rozsahu má škola velmi kvalitní prostorové i materiálně technické podmínky. Rovněž kvalifikovanost výuky většiny předmětů, zejména v gymnáziu, je garantována plnou odbornou i pedagogickou způsobilostí vyučujících. Požadavek odborné a pedagogické způsobilosti částečně splňují učitelé některých ekonomických předmětů a předmětů výpočetní techniky. Tato skutečnost však nemá podstatný vliv na kvalitu výuky těchto předmětů.

Z hlediska celkového průběhu vyučování lze konstatovat dodržování základních metodických i didaktických zásad, průběžné využívání učebních pomůcek a didaktické techniky, velmi dobrou odbornou úroveň výuky většiny sledovaných předmětů. Možnosti dalšího zkvalitňování (kvalitativního růstu) výuky jsou v posílení motivační složky výuky, ve stanovení optimálních cílů hodiny, v posílení funkčního ústního ověřování vědomostí žáků a ve zvýšení nároků vyučujících na samostatný souvislý věcný slovní projev žáků.

Kvalita vzdělávání je na základě dílčích hodnocení výuky sledovaných předmětů celkově hodnocena stupněm velmi dobrý.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Koncepční záměry zpracované ředitelem školy v materiálu nazvaném Koncepce rozvoje školy ze dne 12. prosince 1996 vycházejí z reálných předpokladů podložených analýzou úspěšnosti absolventů školy při přijímacím řízení na vysokých školách i uplatnění absolventů obchodní akademie v praxi, dále z možností materiálně technického zázemí školy včetně personálního zabezpečení výuky. Prioritami v dlouhodobém plánování práce školy je zachování všech tříd gymnázia se čtyřletým i osmiletým studijním cyklem a obchodní akademie, dále upevňování stanoveného profilu absolventa těchto studijních oborů z hlediska jeho znalostí i morálních kvalit. Naplnění těchto cílů je podmíněno snahou po neustálém vylepšování práce a podmínek školy v oblasti vzdělávací, výchovné, personální, sociální, ekonomické a materiální. Velmi kvalitně je zpracován Plán práce na rok 1999/2000 Gymnázia a Obchodní akademie v Jaroměři, který pokrývá neformálním způsobem všechny oblasti práce školy a vychází z analýzy průběhu školního roku 1998/1999. V úvodu tohoto plánu jsou uvedené obecně stanovené úkoly školního roku 1999/2000, které jsou v souladu se zmiňovanými koncepčními

záměry a které byly projednány na pedagogické radě v srpnu 1999. Jednotlivé dílčí plány tvoří provázaný systém a zohledňují termíny, obsah a personální zodpovědnost. Termínově přesně je určen plán pedagogických rad, provozních porad a schůzek poradní skupiny ředitele. Plán exkurzí a výletů je strukturován dle tříd a tematicky i časově konkretizován. Plán předmětových komisí se zabývá aplikací nových učebních osnov při zařazení do tematických plánů, mimoškolními aktivitami žáků v oblasti sportovních i znalostních soutěží, přípravou přijímacích zkoušek, maturitních zkoušek ap. Plán výchovného poradce obsahuje úkoly stanovené pro jednotlivé měsíce, týkají se převážně spolupráce se žáky čtvrtých ročníků v oblasti dalšího možného studia či uplatnění v praxi. Další pojmenované úkoly mají již obecnější a spíše formální charakter bez časového upřesnění a konkretizace akce. Totéž platí o plánu prevence drogových závislostí, který je strukturován do několika obecně formulovaných bodů. Krátkodobé a střednědobé plánování není ve škole realizováno, některé důležité termíny porad, akcí, termíny týkající se organizace školního roku ap., jsou chronologicky seřazeny v termínové listině, která je součástí ročního plánu práce. Ve sborovně jsou aktuálně vyvěšovány informace o změnách v rozvrhu a některé tyto termíny jsou znovu aktuálně připomínány. Nabídka volitelných předmětů pro žáky je široká a je v souladu se stanoveným profilem absolventa studijních oborů realizovaných ve škole. Výuka ve škole probíhá podle platných učebních plánů, jejich úpravy jsou ve všech studijních oborech v souladu se závaznými poznámkami v nich uvedenými. Tematické plány jsou v souladu s platnými osnovami, mají různou časovou a obsahovou strukturu, v některých předmětech jsou jednotně zpracovány pro všechny vyučující (přírodovědné předměty, matematika, předměty výpočetní techniky ap.). Pro některé akce jsou zpracovány dílčí plány (lyžařský výcvikový zájezd). Inspekci byl předložen rámcový plán lyžařského kurzu, denní programy i denní řád. Při plánování personálního obsazení jednoho z lyžařských kurzů, realizovaných ve školním roce 1999/2000 (společný lyžařský kurz sekundy a 1. OA), byl porušen Metodický pokyn MŠMT ČR čj. 25 861/93-50 ze dne 6. prosince 1993 k personálnímu zabezpečení lyžařských výcvikových zájezdů pořádaných základními a středními školami a ke vzdělávání instruktorů školního lyžování pro lyžařské výcvikové zájezdy, neboť jedna učitelka neměla prodloužené osvědčení instruktora školního lyžování.

Plánování ve škole tvoří ucelený systém jednotlivých plánů, které pokrývají všechny oblasti práce školy. Je hodnoceno jako velmi dobré.

Organizování

Organizační struktura školy je upravena organizačním řádem, který vymezuje rozdělení školy na jednotlivé úseky, kompetence pracovníků v oblasti řízení a jejich zodpovědnost. Součástí organizačního řádu je i organizační schéma, které znázorňuje řídicí a informační vazby ve škole, jež však nejsou jednoznačně popsány. Na organizační řád navazují písemně zpracované pracovní náplně vedoucích a provozních pracovníků školy. Určitým formálním nedostatkem organizačního řádu je skutečnost, že obsahuje zcela konkrétní jmenovité údaje o odpovědnosti některých zaměstnanců školy, které rychle zastarávají. Případné změny v personálním obsazení funkcí ve škole by si tak vždy vyžádaly i aktualizaci organizačního řádu. Celkově je organizační řád zpracován funkčně a umožňuje kvalitní řízení školy.

Organizace výchovně vzdělávacího procesu je dána rozvrhem, který je zpracován v souladu s platnými předpisy.

Pro svou řídicí práci využívá ředitel školy poradních orgánů. Jedná se zejména o širší vedení školy, které se schází jedenkrát měsíčně. Vedle ředitele školy jsou jeho členy zástupce ředitele, předsedové předmětových komisí a zástupce odborové organizace. Širší vedení řeší zejména aktuální problémy školy. Dalším poradním orgánem ředitele je pedagogická rada školy, která

se zabývá především problematikou hodnocení chování a prospěchu žáků. Projednávají se zde i zásadní koncepční otázky, metodické záležitosti, hodnocení školního roku, výroční zpráva školy apod. Ředitel školy spolupracuje i s rodiči žáků, kteří vytvořili Unii rodičů. Podněty či připomínky ze strany rodičů však nejsou příliš časté.

Informace jsou zaměstnancům školy předkládány na poradách a pedagogických radách, prostřednictvím předsedů předmětových komisí, či individuálně při osobním jednání s ředitelem školy nebo jeho zástupcem. Z porad jsou prováděny písemné zápisy, které zároveň slouží i ke kontrole plnění zadaných úkolů. Své podněty či připomínky k práci školy mohou učitelé předávat vedení školy na poradách, při osobních pohovorech nebo prostřednictvím předsedů předmětových komisí. K písemnému informování učitelů slouží informační tabule ve sborovně. V omezené míře je využíván školní rozhlas.

Žáci školy jsou informováni prostřednictvím třídních učitelů a informační nástěnky. V případě potřeby mohou kdykoli jednat s učiteli nebo vedením školy osobně.

Rodiče jsou informováni o prospěchu a chování svých dětí zejména na třídních schůzkách, které se konají třikrát ročně. Kromě toho pro ně škola pořádá jednou za rok konzultační odpoledne, kdy mohou dle vlastní úvahy navštívit kteréhokoli z učitelů. V naléhavých případech jsou rodiče informováni individuálně buď písemně nebo telefonicky, či jsou pozváni do školy. V omezené míře se informace k rodičům dostávají i prostřednictvím výboru Unie rodičů. Informační systém školy umožňuje včasné a úplné předávání informací zaměstnancům školy, žákům i jejich rodičům.

Veškeré osobní údaje o zaměstnancích i žácích školy jsou uloženy v kanceláři školy a běžným způsobem zabezpečeny proti jejich zneužití.

Na veřejnosti se škole prezentuje jednak kvalitní výroční zprávou, která má velmi dobrou vypovídací hodnotu, jednak prostřednictvím článků v tisku. Další informace může veřejnost o škole získat na dni otevřených dveří, který je každoročně pořádán.

Organizování má ve škole velmi dobrou úroveň.

Vedení a motivování pracovníků

Vedení školy velmi úzce spolupracuje se všemi pracovníky školy přímo nebo prostřednictvím poradních orgánů. Pracovní program a náplň této spolupráce vychází jednak z celoročního plánu práce, jednak z aktuálních námětů a úkolů a týká se výchovně vzdělávací i pedagogicko-organizační problematiky.. Z předložených zápisů ze schůzek poradní skupiny ředitele je zřejmé, že jednání jsou věcná. Jednotliví pracovníci jsou vedeni k plnění konkrétních dílčích úkolů tak, aby výsledná realizace korespondovala s obecnými vytyčenými záměry celoroční činnosti školy. Se závěry jednání jsou pracovníci seznamováni na schůzkách předmětových komisí. Kvalita plnění těchto úkolů je průběžně kontrolována pověřenými vedoucími pracovníky a je dílčím podkladem pro hodnocení pracovníků.

Operativní způsob sdělování a předávání informací, stejně jako řešení naléhavých úkolů umožňuje také každodenní osobní styk vedení školy s pedagogickými pracovníky. Vzájemná komunikace má zpětnovazebný charakter a je vedená snahou vedení školy o maximální aktivizaci pracovníků a jejich rovnoměrné zapojení do činnosti školy.

Personální politika vedení školy směřuje ke stabilizaci pedagogického sboru při zachování maximálně možné kvalifikovanosti jeho členů a kvalifikovanosti výuky. Tyto skutečnosti byly v době inspekce na velmi dobré úrovni. Současné jsou pedagogickým pracovníkům školy vytvářeny optimální materiálně technické i prostorové podmínky, umožňující kvalitní plnění

výchovně vzdělávací práce v oblasti školní i mimoškolní činnosti. Všichni učitelé mají možnost průběžně navštěvovat vzdělávací akce Centra vzdělávání v Náchodě nebo Pedagogického centra v Hradci Králové. Začínajícím pedagogům je věnována praktická pomoc při plánování a provádění vzdělávací a organizační činnosti.

Vedení školy průběžně kontroluje a sleduje úroveň a výsledky výchovně vzdělávací činnosti pedagogů. Kritéria hodnocení pracovníků jsou formulována věcně a reálně, vycházejí především z výsledků edukační a pedagogicko-organizační práce učitelů. Jsou všem pracovníkům známá a jimi respektována. Jsou zároveň základem pro stanovení výše osobního příplatku a mimořádných odměn pedagogických pracovníků.

K motivování a stimulování pracovníků přispívá rovněž průběžně prováděné sebehodnocení školy. Jsou to jednak umístění žáků v soutěžích a olympiádách, zejména pak výsledky srovnávacích testů Kalibro nebo Sondy Maturant, nebo žebříčky středních škol, vytvářených Ústavem pro informace ve vzdělávání (ÚIV).

Vedení a motivování pracovníků jako součást řízení školy je funkční, účinné a je přiměřené podmínkám a velikosti školy. Respektuje vzájemné interpersonální vztahy, cílevědomě přispívá ke kvalitní realizaci záměrů a cílů činnosti školy. Vedení a motivování je hodnoceno stupněm vynikající.

Kontrolní mechanismy

Kontrolní činnost se řídí dle písemně vpracovaných pokynů a je součástí Organizačního řádu školy. Pokyny určují osoby, které jsou pověřeny kontrolní činností, tj. ředitele školy, zástupce ředitele, třídní učitelé, správce učeben, sbírek a laboratoří, školníka, bezpečnostního technika, jednotlivé výjimečně pověřené pracovníky a komisi BOZP a inventarizační komisi.

Dále vypracované pokyny uvádějí povinnosti kontrolních článků a termíny jednotlivých kontrol. Mezi povinnosti pracovníků patří autokontrola vlastní práce, kontrola chování studentů při vyučování, o přestávkách a ve školní jídelně. Školník kontroluje práci provozních zaměstnanců, dodržování pracovní doby a bezpečnostních předpisů, hospodárnost při nakládání s majetkem školy, přezouvání žáků. Třídní učitelé kontrolují povinnou pedagogickou dokumentaci (osobní údaje žáků, třídní knihu a třídní výkaz) a chování a absenci žáků své třídy. Správcové sbírek, laboratoří a kabinetů jsou zodpovědní za zajištění sbírek a jejich stav, za hospodárné nakládání se svěřeným majetkem. Zástupce školy kontroluje práci školníka a provozních zaměstnanců, přesčasovou práci pracovníků, plnění pracovních povinností pedagogických pracovníků (dodržování pracovní doby, dozorů a zastupování, kvalitu administrativních prací, zvláště třídních učitelů). Při namátkové kontrole pedagogické dokumentace bylo zjištěno, že některé zápisy v třídních knihách i v třídních výkazech jsou přelepovány, kniha úrazů není pečlivě vyplňována, chybějí některé údaje.

Ředitel školy kontroluje práci administrativních pracovníků a správce sítě, oblast hospodaření a vynakládání prostředků, práci všech pracovníků. Provoz školy a rozpočet je kontrolován měsíčně, vedoucí hospodárka předkládá rozpočet, který je připraven i sestaven ředitelem školy. Objednávky, podklady, účty kontroluje rovněž ředitel. Termíny kontrol jsou stanoveny takto: denně (autokontrola vlastní práce, chování a práce studentů, školník kontroluje školu), týdně (školník kontroluje práci uklízeček, třídní učitelé třídní knihy, ředitel kontroluje výchovně vzdělávací proces hospitací), měsíčně (zástupce kontroluje třídní knihy, přesčasovou práci), ročně se kontroluje inventarizace a BOZP. V letošním školním roce 1999/2000 byla provedena revize elektrického zařízení, celá budova byla zkontrolována dne 3. 11. 1999, dokument pod čj.: 117/99/4.

Práci výchovné poradkyně kontroluje rovněž ředitel školy zejména prostřednictvím konkrétních uskutečněných akcí organizovaných výchovnou poradkyní. Výchovná poradkyně má vyvěšeny úřední hodiny pro styk s veřejností i s žáky, a to na nástěnce v prvním patře. Písemný přehled o žácích školy s poruchami učení a chování výchovná poradkyně nemá, tito žáci údajně ve škole nejsou.

Výchovně vzdělávací proces je kontrolován prostřednictvím práce předmětových komisí, které jsou funkční z hlediska vypracovaných plánů a odevzdávání dílčích podkladů, avšak nefunkční z hlediska konsensu a závěrů zadaných úkolů, které nejsou vypracovány písemně a v této podobě předkládány řediteli školy. Důležitou složkou kontroly kvality pedagogického procesu jsou zejména hospitační návštěvy ředitele a zástupce školy. Ředitel školy má naplánováno celkem 40 hospitací ročně, zástupce 25 hospitací ročně, tyto jsou zaměřeny tematicky na jednotlivé předměty a třídy. Byly předloženy písemné záznamy z těchto kontrol, záznamy jsou psány v souladu s metodikou inspekční činnosti a závěry motivují a pomáhají učitelům v jejich činnosti.

Analýza výsledků kontrol je prováděna v souvislosti s odměnami, a to dvakrát ročně. Výsledky kontrolní činnosti jsou předkládány na pedagogických radách, individuálně při hospitacích, v poradních orgánech. Při zjištění nedostatků se s pracovníkem pohovoří, nebo sníží se osobní ohodnocení, nebo se udělí písemná výtka, rozváže se pracovní poměr.

Kvalita práce vyučujících je sledována nejen hospitační činností, ale i srovnáváním výsledků celostátních testů sondy Maturant a Kalibro. V prvních ročnících byl aplikován test Kalibro 18 a 19, ve čtvrtých ročnících pak test Kalibro 17 a sonda Maturant. V prvních ročnících se posuzovala vstupní úroveň znalostí žáků. Ačkoliv byly dvě paralelní třídy sestaveny ze žáků se stejným klasifikačním průměrem, byly zjištěny výrazné rozdíly, žáci přicházejí na střední školu se silně rozdílnými znalostmi. Studenti čtvrtých ročníků absolvovali dva testy Kalibro 17 na začátku roku a sondu Maturant na konci roku. Test Kalibro 17 prokázal průměrné výsledky žáků. Výsledky gymnazistů v sondě Maturant byly podprůměrné. Nejlepší výsledky dosáhli studenti v jazyce německém. V Obchodní akademii byly výsledky výrazně lepší, a to nadprůměrné ve srovnání se stejnými typy škol.

Škola se zúčastnila i programu SET, nejcennějším výsledkem v tomto průzkumu byl dosažený výsledek v matematice, a to umístění v polovině žebříčku škol stejného typu v Čechách. ***Činnosti jednotlivých složek kontrolního systému jsou funkční. Tato oblast řízení je hodnocena stupněm velmi dobrý.***

Hodnocení kvality řízení

Vedení školy opírá svoji řídicí práci o kvalitní, neformální a cílevědomé plánování, dobrou a funkční organizační strukturu a bezprostřední přístup a způsob jednání se všemi pracovníky školy. Klade důraz zejména na vytváření dobrých materiálních i prostorových podmínek pro učitele i žáky školy. Z výroční zprávy o hospodaření za rok 1999 vyplývá, že část finančních prostředků přidělených škole ze státního rozpočtu byla využita na nákup počítačové techniky, knih a učebnic, učebních pomůcek a didaktické techniky. Výdaje na tyto účely jsou vedením školy zvažovány a účelně realizovány. Mezi priority v koncepční oblasti patří postupné zkvalitňování personální úrovně a další zlepšování výsledků výchovně vzdělávací činnosti. Současné dobré interpersonální vztahy, průběžná kontrola a vhodná motivace pracovníků přispívají k vytváření klidné pracovní atmosféry a stabilitě pedagogického sboru.

Na základě dílčích hodnocení sledovaných jevů je celková úroveň řízení hodnocena stupněm velmi dobrý.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí MŠMT ČR o zařazení školy do sítě škol, předškolních a školských zařízení ze dne 29. 12. 1998, č.j. 35 306/98-21,
- učební plán pro gymnázia se čtyřletým studijním cyklem schválený MŠMT ČR dne 19. prosince 1991 pod čj. 28 205/91-20 a upravený dne 14. listopadu 1995 MŠMT ČR pod čj. 25 049/95-21-23 s platností od 1. září 1996,
- generalizovaný učební plán gymnázia s osmiletým studijním cyklem schválený dne 15. července 1994 pod čj. 20 060/94-23 a upravený dne 14. listopadu 1995 MŠMT ČR pod čj. 25 048/95-21-23 s platností od 1. září 1996,
- učební plán gymnázia se čtyřletým studijním cyklem schválený MŠMT ČR dne 5. května 1999 pod čj. 20 595/99-22 s platností od 1. září 1999,
- generalizovaný učební plán gymnázia s osmiletým studijním cyklem schválený MŠMT ČR dne 5. května 1999 pod č. j. 20 594/99-22 s platností od 1. září 1999,
- učební plán Obchodní akademie 63-17-6, denní studium absolventů základní školy, vydalo MŠMT ČR dne 25. března 1993, čj. 14 073/93-23 s platností od 1. září 1993,
- pedagogické dokumenty studijního oboru 63-17-6 a 63-18-6 Obchodní akademie vydané MŠMT ČR dne 24. června 1994 pod čj. 19 295/94 - 23 s platností od 1. září 1994 počínaje 1. ročníkem,
- učební osnovy všech předmětů gymnázia schválené MŠMT ČR dne 5. května 1999 pod čj. 20 596/99-22 s platností od 1. září 1999,
- učební osnovy Gymnázia s návazností na základní školy a nižší ročníky šestiletých, sedmiletých gymnázií pro první cizí jazyk schválené MŠMT ČR pod čj.: 19539/95-21,
- učební osnovy českého jazyka 1. - 9. ročník vzdělávacího programu Základní škola, schváleno MŠMT ČR dne 30. 4. 1996 pod čj.16 847/96-2 s platností od 1. 9. 1996 a úpravy a doplňky schválené MŠMT ČR dne 25. 8. 1998 pod čj. 25 018/98-22 s platností od 1. 9. 1998,
- učební osnovy český jazyk a literatura 1. - 4. ročník čtyřletého a 5. - 8. ročník osmiletého gymnázia a cizí jazyky 1. - 4. ročník čtyřletého gymnázia a 5. - 8. ročník osmiletého gymnázia schváleno MŠMT ČR čj.: 19 539/ 95 - 21,
- učební osnovy matematiky, fyziky a chemie čtyřletého gymnázia schválené MŠMT ČR dne 24. května 1991 pod čj. 17 668/91-20 s platností od 1. září 1991,
- Standard odborného vzdělávání pro obchodní akademie, schváleno MŠMT ČR pod čj. 25 028/98-23 s platností od 1. září 1998,
- Standard vzdělávání ve čtyřletém gymnáziu - Věstník MŠMT ČR, ročník LII, sešit 4, duben 1996,
- písemné slohové práce z jazyka českého a z cizích jazyků,
- maturitní témata z cizích jazyků,
- Výroční zpráva o činnosti Gymnázia a Obchodní akademie v Jaroměři za školní rok 1998/1999,
- Organizační řád Gymnázia a Obchodní akademie v Jaroměři z 5. října 1998,
- vnitřní klasifikační řád ze dne 8. 11. 1996 - příloha č. 12 k Organizačnímu řádu Gymnázia a Obchodní akademie,

- Plán práce Gymnázia a Obchodní akademie v Jaroměři na školní rok 1999/2000 (nedatováno)
- Koncepce rozvoje Gymnázia a Obchodní akademie ze dne 12. prosince 1996,
- tematické plány vyučujících na školní rok 1999/2000,
- rozvrh hodin na školní rok 1999/2000 platný ke dni 20. 3. 2000,
- třídní knihy a třídní výkazy všech tříd ve školním roce 1999/2000,
- čtvrtletní práce z matematiky za školní rok 1999/2000,
- personální dokumentace vyučujících sledovaných předmětů,
- Informační systém školy z 3. ledna 2000,
- zápisy z pedagogických rad a porad vedení školy,
- pracovní materiály využívané při výuce matematiky a předmětů výpočetní techniky,
- výsledky testů Kalibro a sody Maturant ve školním roce 1998/1999,
- publikace SET 99-TOP 100 středních škol, vydal ÚIV, Senovážné nám. 26, 111 21 Praha,
- rámcový plán a denní řád lyžařských kurzů ve školním roce 1999/2000,
- kniha úrazů,
- protokoly z laboratorních cvičení z fyziky a chemie.

ZÁVĚR

Gymnázium a Obchodní akademie Jaromeř patří mezi střední školy, poskytující žákům v rámci svého vzdělávacího programu úplné střední nebo úplné střední odborné vzdělání. K realizaci tohoto cíle má škola vytvořeny potřebné materiální, prostorové i personální podmínky. Na základě provedené inspekce byly formulovány následující dílčí závěry:

Pozitiva

- kvalitativně vyrovnaná výuka cizích jazyků,
- přesnost organizačních pokynů, přehlednost o pracovní náplni i cíli výuky v rovinách činnosti vyučujících i žáků v jazyce českém,
- velmi kvalitně zpracovaný plán práce školy na školní rok 1999/2000,
- jednotně zpracované tematické plány pro výuku anglického jazyka, matematiky, fyziky a předmětů výpočetní techniky,
- rozvoj logického myšlení při výuce matematiky,
- vhodně zvolené skupiny žáků dle úrovně jejich stávajících praktických dovedností teoretických znalostí při výuce předmětů výpočetní techniky,
- návaznost výuky výpočetní techniky v průběhu celého studia u žáků čtyřletých a víceletých gymnázií zajištěná vhodně zvýšenou povinnou týdenní hodinovou dotací povinných předmětů či nabídkou volitelných předmětů,
- přátelská pracovní atmosféra ve sledovaných hodinách charakterizovaná vzájemnou důvěrou a respektováním vyučujících a žáků,
- možnost práce žáků na počítačích včetně přístupu na internet za minimální poplatek v době mimo vyučování,
- efektivní využití zpětné vazby při výuce matematiky,

- podpora účasti žáků v různých soutěžích a olympiádách,
- kvalitní materiální a prostorové podmínky výuky fyziky a chemie,
- věcná a obsahově přiměřená náplň volitelných předmětů s fyzikálním a chemickým zaměřením,
- navýšení hodinové dotace fyziky a chemie umožňující rozvrhové zařazení laboratorních cvičení z těchto předmětů,

Negativa

- nedostatečně individuálně kontrolovaný písemný projev žáků ve školních sešitech i v pracovních sešitech při výuce cizích jazyků,
- omezené využívání didaktické techniky v jazykové výuce ,
- nedostatek motivace, chybějící průběžné hodnocení žáků některými vyučujícími jazyka českého,
- chybné zařazení povinného učiva do tematických plánů pro výuku fyziky,
- nedodržení Metodického pokynu MŠMT ČR ze dne 6. prosince 1993 pod čj. 25 861/93-50 k personálnímu zabezpečení lyžařských výcvikových zájezdů pořádaných základními a středními školami a ke vzdělávání instruktorů školního lyžování pro lyžařské výcvikové zájezdy - jedna učitelka neměla prodloužené osvědčení instruktora školního lyžování (společný lyžařský kurz sekundy a 1. OA),
- ojedinělé přepisování a přelepování údajů v třídních knihách a třídních výkazech bez odkazů na datum změny a podpisů těch, kteří změnu provedli,
- menší časový prostor věnovaný úvodnímu seznámení s cílem a obsahem hodin a závěrečnému shrnutí učiva,
- menší využití učebnic při výuce matematiky,
- dvojice žáků pracujících u některých počítačů při výuce předmětů výpočetní techniky ve všech sledovaných skupinách,
- absence slovního projevu žáků při výuce matematiky, fyziky i chemie.

Doporučení:

- v závislosti na finančních prostředcích aplikovat moderní technologie do výuky cizích jazyků,
- závěry jednání předmětových komisí předkládat vedení školy v písemné formě,
- v předmětech s převažujícím obsahem teoretické výuky využívat více ústního zkoušení žáků, ověřovat jejich schopnost samostatného věcného projevu,
- učivo odborných ekonomických předmětů v obchodní akademii rozplánovat tak, aby se zlepšila jeho návaznost v rámci předmětu ekonomika i mezi jednotlivými odbornými předměty navzájem a odstranily se duplicity ve výuce,
- dělit třídu na dvě skupiny v rámci předmětu účetnictví ve všech vyučovacích hodinách,
- získat učitele s odbornou způsobilostí k výuce obchodní korespondence,
- zlepšit motivační výzdobu učeben výpočetní techniky,
- učivo probírané pouze v semináři z matematiky (volitelný předmět) nezařazovat do obsahu maturitní zkoušky,

- zvážit zařazení tématu základy integrálního a diferenciálního počtu do obsahu povinného učiva, praktické aplikace pak do předmětu volitelného,
- zajistit personální obsazení lyžařských výcvikových zájezdů pořádaných školou tak, aby bylo v souladu s Metodickým pokynem MŠMT ČR čj. 25 861/93-50 ze dne 6. prosince 1999 k personálnímu zabezpečení lyžařských výcvikových zájezdů pořádaných základními a středními školami a ke vzdělávání instruktorů školního lyžování pro lyžařské výcvikové zájezdy,
- plánovat rozvržení učiva fyziky do jednotlivých ročníků tak, aby osnovami předepsané povinné učivo bylo obsaženo v hodinové dotaci určené všem žákům v daném ročníku,
- zvážit možnost navýšení celkové dotace hodin fyziky v učebním plánu gymnázia v posledním ročníku o 1 až 2 hodiny,
- vypracovat jednotné tematické plány pro výuku chemie,
- ve tematických plánech pro fyziku a chemii uvádět celkový počet a seznam námětů plánovaných laboratorních prací v daném školním roce.

Výsledná zjištění v oblasti výchovně vzdělávací činnosti školy a řízení školy svědčí o tom, že škola plní svoji funkci. Podmínky a kvalita vzdělávání jsou hodnoceny velmi dobře, úroveň řízení rovněž jako velmi dobrá. Celkově je škola hodnocena stupněm velmi dobrý.

Využívání a čerpání finančních prostředků pro vzdělávací účely a vzhledem ke schváleným učebním dokumentům je efektivní a účelné.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Eduard Suchanek	Eduard Suchanek, v. r.
Členové týmu	Ing. Tomáš Hrubý	Tomáš Hrubý, v. r.
	Mgr. Jana Kocábová	Jana Kocábová, v. r.
	Mgr. Dana Janulíková	Dana Janulíková, v. r.

V Náchodě dne 26. května 2000

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 30. 5. 2000

Razítko

Ředitel školy	Podpis
RNDr. Karel Glos	Karel Glos, v. r.

Předmětem inspekce bylo důležitější zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Dobrý	<i>Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Ještě vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad	16. června 2000	Předáno osobně
Zřizovatel	16. června 2000	093 271/00-3018

Připomínky ředitele(ky) školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-----	-----	Připomínky nepodány